

การประเมินโครงการสถานศึกษาปลอดภัย ห่างไกลยาเสพติด
โรงเรียนสิชลคุณธารวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

THE EVALUATION OF SAFE SCHOOL AGAINST DRUGS PROJECT OF
SICHONKUNATANVITTAYA SCHOOL UNDER THE SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE NAKHON SI THAMMARAT

¹พลสิทธิ์ ชูเนตร, ²นิรัตน์ นวกิจไพฑูรย์ และ ³นพรัตน์ ชัยเรือง

¹Phonlasit ChUNET, ²Nilrat Navakijpaitoon and ³Noparat Chairuang

¹มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ประเทศไทย

¹Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

¹6455701018@nstru.ac.th

Received: May 18, 2024; **Revised:** June 23, 2024; **Accepted:** August 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อประเมินปฏิกิริยา 2) เพื่อประเมินการเรียนรู้ 3) เพื่อประเมินพฤติกรรม และ 4) เพื่อประเมินผลลัพธ์ ของผู้เข้าร่วมโครงการสถานศึกษาปลอดภัย ห่างไกลยาเสพติดโรงเรียนสิชลคุณธารวิทยา ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 20 คน และนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 243 คน ปีการศึกษา 2565 รวมทั้งสิ้น 265 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาสรุป ข้อความคิด ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผลการประเมินด้านผลลัพธ์ มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนการประเมินด้านปฏิกิริยามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผลการประเมินปฏิกิริยา ภาพรวม

¹ นักศึกษา, หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

³ รองศาสตราจารย์ ดร.สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

อยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ประเด็นการกำหนดเนื้อหาในการอบรม เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินสูงสุด ผลการประเมินการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ประเด็นนักเรียนตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกันยาเสพติด มีค่าเฉลี่ยผลการประเมิน ผลการประเมินพฤติกรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ประเด็นนักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในชีวิตประจำวันมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินสูงสุด ผลการประเมินผลลัพธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ประเด็นบรรยากาศภายในโรงเรียนดีขึ้น มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินสูงสุด พฤติกรรมเชิงบวกด้านยาเสพติดจำแนกตามก่อนและหลังการเข้าร่วมฝึกอบรม พบว่า พฤติกรรมที่มีสัดส่วนลดลงจากเดิม แสดงว่าหลังจากการฝึกอบรมแล้วพฤติกรรมมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

คำสำคัญ : การประเมินโครงการ, ยาเสพติด, รูปแบบของเคิร์กแพทริก

Abstract

The purposes of this research were to; 1) evaluate the reaction; 2) assess the learning; 3) assess the behavior, and 4) assess the outcome of participants in the Safe and Drug-Free School Project at Sichonkunathanvittaya School. Quantitative data were collected from two school administrators, 20 teachers, and 243 students' academic year 2022, including a total of 265 participants. The research instrument was a questionnaire and the data were analyzed using mean, standard deviation, and content analysis. The research findings revealed that the overall evaluation was at the highest level. It was found that the evaluation in regard to the outcome showed the highest level; The evaluation in regard to the reaction showed the lowest mean. The overall evaluation with regard to the reaction was at the highest level. It was found that the content of the training was in accordance with the objectives of the project, which yielded the highest mean. The overall evaluation with regard to the learning was at the highest level. It was found that the students who recognized the importance of drug prevention, which yielded the highest mean. The overall evaluation with regard to the behavior was at the highest level. It was found that the students were more thoughtful in their daily lives, which yielded the highest mean. The overall evaluation with regard to the outcome was at the highest level. It was found that the atmosphere in the school was improved, which yielded the highest mean.

Positive drug behaviors were classified by before and after participation in the training. It was found that the proportion of behaviors decreased from before, it shows that after training the behavior has changed for the better.

Keywords : Project evaluation, Narcotics, Kirkpatrick Model

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง และจากความสำเร็จก้าวหน้า ก็มีปัญหาทางสังคมตามมา ปัญหาหนึ่งที่เป็นปัญหาของประเทศ และเป็นปัญหาของโลก คือ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยนำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ และมีผลกระทบต่อ สังคมโดยรวม จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องหาทางแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยาเสพติดได้แพร่ระบาดเข้าสู่สถานศึกษา ซึ่งพบเห็นได้อย่างชัดเจนตามที่เป็นข่าวตามสื่อต่างๆ ในปัจจุบันเนื่องจากวัยรุ่นเป็นกลุ่มเสี่ยง ชอบลองสิ่งแปลกใหม่ง่ายต่อการชักจูงให้เสพยาเสพติดอันก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมในอนาคต ความรุนแรงของปัญหายาเสพติดมีผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคม และประเทศชาติ เนื่องจากปัญหายาเสพติดมีการแพร่ระบาดเข้าไปในกลุ่มเยาวชน อันเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคตหากอนาคตของชาติถูกทำลายโดยยาเสพติดก็จะทำให้ประเทศชาติเกิดความเสียหายทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องหาวิธีการเพื่อหยุดยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติดสู่เยาวชนของชาติแบบยั่งยืนให้ได้

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาเป็นหนึ่งในแนวทางที่สำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและเต็มไปด้วยความสุข สมบูรณ์สุขใจสำหรับนักเรียนและบุคลากรที่ทำงานในสถานศึกษา บทบาทสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการรวมถึงการให้คำแนะนำและสนับสนุนให้สถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันและการจัดการกับปัญหายาเสพติดอย่างเหมาะสม มีหลายวิธีที่กระทรวงศึกษาธิการสามารถดำเนินการในเชิงนโยบายเพื่อช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาได้ เช่น การสร้างแผนการเรียนรู้เกี่ยวกับสารเสพติด: สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการใช้สารเสพติดและวิธีการป้องกันการเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ไม่ยอมรับการใช้สารเสพติด: การสร้างบรรยากาศที่ไม่สนับสนุนการใช้สารเสพติดในสถานศึกษาและสนับสนุนให้นักเรียนและบุคลากรมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี การให้การศึกษาและสนับสนุน: การให้ข้อมูลและการศึกษาเกี่ยวกับสารเสพติดแก่นักเรียนและบุคลากร เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการป้องกันและการรักษาโรคเสพติด หรือการร่วมมือกับหน่วยงานอื่น:

กระทรวงศึกษาธิการสามารถร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น กรมสุขภาพจิต กรมควบคุมยาเสพติด หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนและดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา ผ่านนโยบายและมาตรการเหล่านี้ กระทรวงศึกษาธิการสามารถเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเต็มไปด้วยความสุขสมบูรณ์สุขใจสำหรับสถานศึกษาทั้งหลักสูตรและสถานศึกษาอื่นๆ และส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพที่ดีให้แก่นักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ.

ทางโรงเรียนสิชลคุณาธารวิทยาได้เห็นความสำคัญของการห่างไกลยาเสพติดของนักเรียน จึงได้จัดทำโครงการสถานศึกษาปลอดภัย ห่างไกลยาเสพติด มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนห่างไกลยาเสพติด ไม่เสพ ไม่ซื้อไม่ซ่องเกี่ยวกับสารเสพติดทุกชนิด พร้อมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด โทษที่ส่งผลต่อร่างกาย จิตใจ สังคมและประเทศชาติ ดังนั้นโรงเรียนสิชลคุณาธารวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช จึงได้ทำโครงการเยาวชนวัยใส ห่างไกลยาเสพติด จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้นผู้ประเมินจึงได้วางแผนดำเนินการ โดยศึกษาค้นคว้าหลักการ แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูล และเลือกกำหนดรูปแบบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เพื่อมุ่งพัฒนาให้นักเรียนห่างไกลกับยาเสพติดและได้ประยุกต์รูปแบบของเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick Model) ของ โด널ด์ แอล เคิร์กแพทริก (Donald L. Kirkpatrick, 1975) ที่ครอบคลุมการประเมินทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านปฏิกิริยาตอบสนอง ด้านการเรียนรู้ ด้านพฤติกรรม และด้านผลลัพธ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนาและดำเนินงานตาม โครงการสถานศึกษาปลอดภัย ห่างไกลยาเสพติด โรงเรียนสิชลคุณาธารวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินปฏิกิริยา (Reaction) ของผู้เข้าร่วมโครงการสถานศึกษาปลอดภัย ห่างไกลยาเสพติด
2. เพื่อประเมินการเรียนรู้ (Learning) ของผู้เข้าร่วมโครงการสถานศึกษาปลอดภัย ห่างไกลยาเสพติด
3. เพื่อประเมินพฤติกรรม (Behavior) ของผู้เข้าร่วมโครงการสถานศึกษาปลอดภัย ห่างไกลยาเสพติด
4. เพื่อประเมินผลลัพธ์ (Results) ของผู้เข้าร่วมโครงการสถานศึกษาปลอดภัย ห่างไกลยาเสพติด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณที่ใช้ในการประเมินโครงการครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอนโรงเรียนสิชลคุณาธารวิทยา จำนวน 20 คน และนักเรียนโรงเรียนสิชลคุณาธารวิทยาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 243 คน ในปีการศึกษา 2565 รวมทั้งสิ้น 265 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินโครงการได้กำหนดขอบเขตของการประเมิน โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick Model) เป็นการประเมิน 4 ด้าน คือ

2.1 การประเมินปฏิกิริยา (Reaction) ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้ได้รับการอบรมด้านสถานที่ เอกสาร วิทยากร สิ่งอำนวยความสะดวก และสื่อทัศนูปกรณ์

2.2 การประเมินการเรียนรู้ (Learning) ได้แก่ ความรู้ เจตคติ ทักษะ การปฏิบัติ ค่านิยม ของผู้ได้รับการอบรม

2.3 การประเมินพฤติกรรม (Behavior) ได้แก่ ผู้อบรมมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ พัฒนาความรู้เพิ่มเติม และความสามารถในการแก้ปัญหา

2.4 การประเมินผลลัพธ์ (Results) ได้แก่ การอบรมเกิดผลดีต่อผู้อบรมและโรงเรียนอย่างไรบ้าง การเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับประเมินโครงการครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 4 ดังนี้

แบบสอบถามฉบับที่ 1 แบบสอบถามที่ใช้ประเมินด้านปฏิกิริยา

แบบสอบถามฉบับที่ 2 แบบสอบถามที่ใช้ประเมินความคิดเห็นด้านการเรียนรู้

แบบสอบถามฉบับที่ 3 แบบสอบถามที่ใช้ประเมินด้านพฤติกรรม

แบบสอบถามฉบับที่ 4 แบบสอบถามที่ใช้ประเมินด้านผลลัพธ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมิน ปฏิภาณ (Reaction) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) และเมื่อพิจารณาจากแบบสอบถาม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การกำหนดเนื้อหาในการอบรม เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ($\bar{X} = 4.65$) รองลงมาคือ วัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.62$) เอกสารประกอบการอบรมมีองค์ความรู้ครบถ้วน และวิทยากรมีความรู้ ความชำนาญ น่าเชื่อถือ และให้ความรู้ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.60$) ในการอบรม มีการสอดแทรกสถานการณ์หรือกรณีตัวอย่างให้เกิดความตระหนักและเข้าใจ ($\bar{X} = 4.57$) หลักการและเหตุผลของโครงการมีความน่าสนใจและเหมาะสมที่นักเรียนควรเข้าร่วมพัฒนา ($\bar{X} = 4.56$) สถานที่ในการจัดอบรมมีความเหมาะสม เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรม ($\bar{X} = 4.55$) ระยะเวลาในการอบรมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.55$) วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินโครงการเพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมตามโครงการ ($\bar{X} = 4.53$) ตามลำดับ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผลที่คาดว่าจะได้รับการเข้าร่วมการอบรม ($\bar{X} = 4.53$)

2. ผลการประเมินการเรียนรู้ (Learning) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) และเมื่อพิจารณาจากแบบสอบถาม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกันยาเสพติด ($\bar{X} = 4.65$) และ นักเรียนมีความมั่นคงทางอารมณ์สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ($\bar{X} = 4.65$) มีการปลูกฝังค่านิยมและคุณธรรมจริยธรรมไทย ($\bar{X} = 4.64$) นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดมากขึ้น ($\bar{X} = 4.63$) นักเรียนนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 4.62$) นักเรียนมีความพร้อมและรู้ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม ($\bar{X} = 4.61$) ตามลำดับ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของยาเสพติดมากขึ้น ($\bar{X} = 4.56$)

3. ผลการประเมินประเมินพฤติกรรม (Behavior) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) และเมื่อพิจารณาจากแบบสอบถาม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในชีวิตประจำวันมากขึ้น ($\bar{X} = 4.69$) รองลงมาคือ นักเรียนจะตักเตือนผู้อื่นที่คาดว่าจะยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ($\bar{X} = 4.65$) นักเรียนกล้าปฏิเสธต่อสิ่งต่าง ๆ ที่คาดว่าจะนำไปสู่ยาเสพติด ($\bar{X} = 4.63$) นักเรียนจะเข้าร่วมรณรงค์เพื่อป้องกันยาเสพติด ($\bar{X} = 4.62$) นักเรียนเลือกกระทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม ($\bar{X} = 4.61$) นักเรียนสามารถปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ($\bar{X} = 4.61$) นักเรียนยอมรับผลที่ตนเองกระทำทั้งที่สำเร็จและไม่สำเร็จโดยไม่กล่าวโทษผู้อื่น ($\bar{X} = 4.60$) นักเรียนจะ

ตกเตือนผู้อื่นที่คาดว่ามีความผิดที่นำไปสู่การทดลองใช้สารเสพติด ($\bar{X} = 4.58$) ตามลำดับ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น ($\bar{X} = 4.56$)

4. ผลการประเมินผลลัพธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$) และเมื่อพิจารณาจากแบบสอบถาม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ บรรยายกายในโรงเรียนดีขึ้น ($\bar{X} = 4.91$) รองลงมาคือ นักเรียนกล้าที่จะขอคำปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับครูประจำชั้นมากขึ้น และนักเรียนได้รับการพัฒนาตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพ และนักเรียนกล้าที่จะขอคำปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับครูประจำชั้นมากขึ้น ($\bar{X} = 4.86$) นักเรียนมีความสนใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.82$) นักเรียนมีพฤติกรรมกาปฏิบัติตัวที่ดีขึ้น และนักเรียนสามารถใช้ชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.77$) สถิติปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดภายในโรงเรียนลดลง และนักเรียนและครูเกิดความรักและเชื่อมั่นซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.77$) ความพึงพอใจต่อผลลัพธ์ของโครงการ ($\bar{X} = 4.73$) ตามลำดับ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ควรมีการจัดกิจกรรมโครงการนี้ขึ้นทุกปี ($\bar{X} = 4.64$)

5. ผลการประเมินโครงการสถานศึกษาปลอดภัย ห่วงโกลยาเสพติด โรงเรียนสิชลคุณาธารวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบประเมินโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผลการประเมินผลลัพธ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.79$) มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การประเมินการเรียนรู้ และการประเมินพฤติกรรม ($\bar{X} = 4.62$) มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประเมินปฏิกิริยา ($\bar{X} = 4.58$) มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมก่อนข้างต่ำแสดงว่าผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อ โครงการโดยรวมสอดคล้องกัน

จากการสัมภาษณ์ (Interview) ผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการ จำนวน 10 คนประกอบด้วย ข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน พบว่า พฤติกรรมเชิงบวกด้านยาเสพติดจำแนกตามก่อนและหลังการเข้าร่วมฝึกอบรม พบว่า พฤติกรรมที่มีสัดส่วนลดลงจากเดิม คือ พฤติกรรมสูบบุหรี่ พฤติกรรมคบเพื่อนที่เคียดเสพยาการกล้าปฏิเสธต่อสิ่งต่าง ๆ ที่คาดว่าจะนำไปสู่ยาเสพติด มีคุณภาพทางอารมณ์มากขึ้น มีสติและเหตุผลในการแสดงพฤติกรรมด้านอารมณ์อย่างเหมาะสม มีความประพฤติได้รับการยอมรับในสังคม ละเว้นจากอบายมุข ยาเสพติด มีจิตสำนึกที่ดีในการเคารพกฎกติกาและการรับผิดชอบต่อสังคมแสดงว่าหลังจากการฝึกอบรมแล้วพฤติกรรมมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

อภิปรายผล

โครงการสถานศึกษาปลอดภัย ห่างไกลยาเสพติด โรงเรียนสิชลคุณาธารวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการประเมินโครงการสถานศึกษาปลอดภัย ห่างไกลยาเสพติด โรงเรียนสิชลคุณาธารวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบประเมินโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผลการประเมินผลลัพธ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประเมินปฏิกิริยา มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมก่อนข้างต่ำแสดงว่าผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อ โครงการโดยรวมสอดคล้องกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สันติสุข เหมือนแท้ (2565) ที่ได้ศึกษาประสิทธิภาพการอบรมผู้บังคับบัญชาสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กรณีศึกษา หลักสูตรผู้บังคับหมวดอาสารักษาดินแดนฯ โดยใช้รูปแบบการประเมินของ เคิร์กแพทริก กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ ผู้ผ่านการฝึกอบรมมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป หลังการอบรม และผลที่เกิดขึ้นต่อหน่วยงานเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น

2. การประเมินปฏิกิริยา (Reaction) ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบประเมินโครงการสถานศึกษาปลอดภัย ห่างไกลยาเสพติด โรงเรียนสิชลคุณาธารวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นการกำหนดเนื้อหาในการอบรม เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด และวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการดำเนินโครงการ เพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมตามโครงการ และประเด็นผลที่คาดว่าจะได้รับการเข้าร่วมการอบรม มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินต่ำสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยญารัตน์ วงศ์บาและกิ่งกาญจน์ จงใจหาญ (2554) ที่พบว่า การประเมินปฏิกิริยาผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ระดับความคิดเห็นของความพึงพอใจต่อหลักสูตรการฝึกอบรม วิทยากรมีการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจให้ผู้อบรมเข้าใจทำให้ผู้เข้าอบรมมีความสนใจในการฝึกอบรม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดและสอดคล้องกับ Ali Mollahoseini & Shahrooz Farjad (2012) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการประเมินผลการปฏิบัติงานในระดับอุดมศึกษา (กรณีศึกษา: มหาวิทยาลัย Takestan) จุดมุ่งหมายของ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของการฝึกอบรมและพัฒนาในภาคการศึกษา ระดับอุดมศึกษาโดยใช้การฝึกอบรมกรอบการประเมินผลของเคิร์กแพทริก

3. ผลการประเมินการเรียนรู้ (Learning) ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบประเมินโครงการสถานศึกษาปลอดภัย ห่างไกลยาเสพติด โรงเรียนสิชลคุณาธารวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นนักเรียนตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกันยาเสพติด นักเรียนมีความมั่นใจทางอารมณ์สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็นนักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของยาเสพติดมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินต่ำสุด อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของฐานิตา ลิ้มวงศ์และคณะ (2557) ที่กล่าวว่า ผลคะแนนจากการทดสอบจะเห็นได้ว่าโครงการอบรมมีส่วนช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้เพิ่มเติมหลังการอบรมเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังผ่านเกณฑ์การประเมินที่วางไว้ ซึ่งความสำเร็จของโครงการอาจมาจากการจัดโครงการที่ผสมผสานกันระหว่างการบรรยายและการลงมือปฏิบัติเพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้บูรณาการความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนาซีพะเจ๊ะมุดอ (2560) ผลประเมินการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโครงการที่วางไว้

4. ผลการประเมินพฤติกรรม (Behavior) ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบประเมินโครงการสถานศึกษาปลอดภัย ห่างไกลยาเสพติด โรงเรียนสิชลคุณาธารวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นนักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในชีวิตประจำวันมากขึ้น นักเรียนจะตักเตือนผู้อื่นที่คาดว่าจะยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดมีค่าเฉลี่ยผลการประเมินสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็นนักเรียนจะตักเตือนผู้อื่นที่คาดว่าจะมีพฤติกรรมที่นำไปสู่การทดลองใช้สารเสพติด นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินต่ำสุด อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยญภาภักค์ วงศ์บาและกิ่งกาญจน์ จงใจหาญ (2554) ประเมินผลการฝึกอบรมตามโครงการ CHAMPION โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินของเคิร์กแพทริกพบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ ทักษะและทัศนคติเป็นผลมาจากการฝึกอบรมและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วีรวัชร ไซยาศรี (2557) ประเมินผลโครงการอุปสมบทหมู่ภาคฤดูร้อน 100,000 รูป พบว่าผู้อบรมมีเจตคติที่ดีต่อการอบรม มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติธรรม อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมาพร ลีภัยรัตน์ (2562) พบว่า ผลการประเมินพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดและอบายมุข มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน

5. ผลการประเมินผลลัพธ์ (Results) ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบประเมินโครงการสถานศึกษาปลอดภัย ห่างไกลยาเสพติด โรงเรียนสิชลคุณาธารวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ประเด็นบรรยากาศภายในโรงเรียนดีขึ้น นักเรียนได้รับการพัฒนาตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพ นักเรียนกล้าที่จะขอคำปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับครูประจำชั้นมากขึ้นมีค่าเฉลี่ยผลการประเมินสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็นความพึงพอใจต่อผลลัพธ์ของโครงการ ควรมีการจัดกิจกรรมโครงการนี้ขึ้นทุกปี มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินต่ำสุด อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิสา น้อมรักษา (2554) ประเมินผลโครงการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารกิจการยุติธรรม มาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรม ของสถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรมพบว่า ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับองค์กรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของนาซีพะ เจ๊ะมูดอ (2560) ประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังอบรมที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน ครู และนักเรียน ในโรงเรียนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้รูปแบบการประเมินของเคิร์กแพทริก พบว่า ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนใหญ่เห็นว่าโครงการเสริมศักยภาพครูสอนตาดีกาในโรงเรียนสามจังหวัดชายแดนใต้ส่งผลให้โรงเรียนตาดีกามีผลสัมฤทธิ์ระดับชาติ (I – NET) สูงขึ้น ส่วนใหญ่เห็นว่าโครงการเสริมศักยภาพครูสอนตาดีกาในโรงเรียนสามจังหวัดชายแดนใต้ส่งผลให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูรองลงมาก็คือครูสามารถสร้างสื่อการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนสนใจและเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น และครูมีความรู้ด้านแผนการสอน เขียนแผนการสอน และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนใหญ่เห็นว่าโครงการเสริมศักยภาพครูสอนตาดีกาในโรงเรียนสามจังหวัดชายแดนใต้ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนนับถือได้ถูกต้อง ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนานและมีความสุขกับการเรียน และผู้เรียนมีความกระตือรือร้น สนใจในการเรียนมากขึ้นจากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน ครู และนักเรียนสืบเนื่องมาจากผลที่ได้จากโครงการที่ผู้เข้าอบรมได้รับและได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในโรงเรียน

6. จากการศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาปลอดภัย ห้างไกลยาเสพติด โรงเรียนสิทธิคุณาธารวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราชจากการสัมภาษณ์ (Interview) ผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการ พบว่า นักเรียน และครูบางส่วนยังไม่เห็นความสำคัญของโครงการสถานศึกษาปลอดภัย ห้างไกลยาเสพติด รวมถึงวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินโครงการ ยังไม่เพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมตามที่ต้องการ รวมถึงความล่าช้าของงบประมาณไม่สอดคล้องกับแผนการจัดกิจกรรมกิจกรรมที่ดำเนินการยังขาดความต่อเนื่อง ขาดความจริงจังในการปฏิบัติ ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน และครูยังมีส่วนร่วมกิจกรรมน้อย สถานศึกษาควรมีการบูรณาการ เปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหา ผู้เข้าร่วมอบรมบางส่วน นอกจากจะไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นแล้วสิ่งสำคัญคือ ผู้เข้าร่วมอบรมบางส่วน ไม่สามารถสนใจของตนเองได้ รวมไปถึง

สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพลสุข เพียรพิทักษ์ (2548) ที่ได้ทำการศึกษามีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสฟตีดศึกษารณกิจอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า โครงการหมู่บ้านปลอดยาเสฟตีดค่อนข้างจะประสบความสำเร็จและเป็นโครงการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ภาครัฐจัดให้ และประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าไปแก้ไขปัญหาเสฟตีดร่วมกับภาครัฐ โดยการร่วมคิดร่วมทำร่วมกันแก้ปัญหาและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพโรจน์ จูณอม (2549) ที่ได้ทำการศึกษการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสฟตีดของพลทหารที่เข้ามารับการฝึกในหลักสูตรทหารใหม่ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสฟตีด คือการส่งเสริมการเรียนรู้สร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมสร้างพลังในพฤติกรรมการป้องกันยาเสฟตีด ระดมพลังทางสังคม ค้นหาผู้เสฟยาเสฟตีดและนำส่งเข้าควบคุม บำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ การสร้างกระแสการต่อต้านยาเสฟตีดให้เห็นถึงโทษและพิษภัย และทราบถึงความผิดต่าง ๆ โดยการยกตัวอย่างให้เห็นอย่างชัดเจน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ในการฝึกอบรมผู้ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อปัญหาสังคมด้านต่างๆ นั้น การประเมินและติดตามผลการเปลี่ยนแปลงในเชิงพฤติกรรมเป็นเรื่องที่มีความสำคัญควรมีการกำหนดนโยบายภายในองค์กร ให้ใช้รูปแบบการประเมินที่มีการประเมินทั้งปฏิกิริยา การเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรม และผลลัพธ์ให้เป็นส่วนหนึ่งขององค์กร กำหนดนโยบายและมาตรการป้องกันปัญหาเสฟตีดรวมทั้งการประสานงานระหว่างเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหา ป้องกันเสฟตีดอย่างจริงจัง ตลอดจนควรมีการติดตามประเมินผลโครงการอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี พ.ศ. 2556-2559 ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบาย และยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). คู่มือการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสฟตีดและอบายมุข ฉบับปรับปรุง 2559. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว

- ชัยญารักษ์ วงศ์บา และ กิ่งกาญจน์จใจหาญ. (2554). ประเมินผลการฝึกอบรมตามโครงการ CHAMPION โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินของเคิร์กแพทริกซ์. สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 ขอนแก่น, 19 (1), 27-38
- ฐานิตา ลิ้มวงศ์, พิรพนธ์ ทิพย์โอสธ, ณัฐภพ บัวหลวง และ สุภาภรณ์ ชูช่วย. (2557). ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้ความปลอดภัยทางชีวภาพและทางเคมีในห้องปฏิบัติการของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์, 9(1), 286-297.
- นาซีพะ เจ้มุดอ (2560). การวิจัยเชิงประเมินโครงการเสริมศักยภาพครูสอนตาดีกาในโรงเรียนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้รูปแบบการประเมินของเคิร์กแพทริก. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พูลสุข เพียรพิทักษ์ (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด : ศึกษากรณีกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
- ไพโรจน์ จูณอม. (2549). การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของพลทหาร ที่เข้ามารับการฝึกในหลักสูตรทหารใหม่ : ศึกษากรณี ณ ศูนย์ฝึกทหารใหม่ กองทัพเรือ. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
- วิเชียร ชูติมาสกุล. (2560). รายงานการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนชินโรวทวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2566 จาก <http://www.purcbkk.ac.th/doc>:
- สมาพร ลิ้มรัตน์ (2562). รายงานการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยยาเสพติดและอบายมุขโรงเรียนอนุบาลเมืองอุทัยธานี. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2566 จาก research.otepc.go.th
- สันติสุข เหมือนแท้ (2565). ประสิทธิภาพการอบรมผู้บังคับบัญชาสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กรณีศึกษาหลักสูตรผู้บังคับหมวดอาสารักษาดินแดนสำหรับปลัดอำเภอ และเจ้าพนักงานปกครองในส่วนภูมิภาค. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- Ali, M. & Shahrooz, F. (2012). *Assessment Effectiveness on the job training in Higher Education (case study: Takestan University)*. Procedia – Social and Behavioral Sciences, 47(2012), 1310-1314. Retrieved from <http://www.sciencedirect.com>
- Rosati.M. (2000). *Lawrence Pubic schools druc – free school Project*. Massachusetts: Education Development Center